

Рецензії

І.З. Сторонянська

Стратегічні пріоритети розвитку економіки регіонів України

У ХХІ ст. Україна увійшла з низкою невирішених соціально-економічних проблем. За роки функціонування національної економіки в умовах переходу до ринкових відносин усе ще не досягнуто значних економічних результатів, за якими можна було б судити про подолання цих проблем. У багатьох регіонах України недостатньо ефективно використовуються матеріальні, природні та соціальні ресурси, не зменшується дебіторська й кредиторська заборгованість, все ще не здалося бар'єри, що перешкоджають входженню України та її регіонів у світовий економічний простір.

Неоднорідність соціально-економічного простору України, що історично склалася, значно впливає на структуру й ефективність економіки, стратегію і тактику інституційних перетворень, а також на соціально-економічну політику нашої держави. Тому визначення стратегічних пріоритетів подальшого розвитку економіки регіонів є для України щонайгострішим питанням подальшого розвитку держави.

У цьому контексті монографія к.е.н., с.н.с. Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України Н.О. Кухарської¹, присвячена актуальним питанням трансформації економіки регіонів України в умовах ринкових реформ та проблемам світогосподарської інтеграції, є дуже актуальною та своєчасною.

Структурно монографія складається з вступу, шести розділів, висновків, списку використаних джерел і низки додатків.

Перший розділ присвячено дослідженню наукових засад трансформації національної економіки в перехідних умовах, вивченню категорії «регіон» з виділенням природно-ресурсного, народногосподарського, інноваційного та трудового потенціалів його розвитку в умовах структурних зрушень у економіці України. Автор детально вивчив основні чинники та детермінанти соціально-економічного розвитку України за роки незалежності, а також ризики макроекономічної дестабілізації в Україні, на підставі чого запропонував заходи подолання кризи в економіці країни як на макро-, так і на мезорівнях.

У другому розділі автор розглядає основні гео економічні пріоритети світогосподарської інтеграції регіонів України з виділенням західного, російського і південного гео економічних векторів, детермінує цілі, напрями і механізми співробітництва регіонів України з країнами Євросоюзу, СНД, Чорноморського економічного співробітництва в рамках зон вільної торгівлі, а також розробляє Концепцію розвитку транс кордонного співробітництва регіонів України.

У третьому розділі достатньо глибоко вивчено сучасний стан і перспективи розвитку базових га-

© *І.З. Сторонянська. 2010*

¹ Кухарская Н. А. Стратегические приоритеты трансформации экономики регионов Украины: тенденции, формы, механизмы : [монография] / Н. А. Кухарская. – Одесса : ИПРЭИ НАН Украины, 2010. – 519 с.

лузей (металургійної, вугільної, нафтогазової, хімічної) промисловості, сільського господарства (у тому числі зернового, цукрового, олійного та м'ясопереробного ринків) і послуг регіонів України, їх експортні можливості, а також розроблено систему заходів щодо підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції в експортоорієнтованих виробництвах з метою ефективної інтеграції регіонів України в систему світогосподарських зв'язків.

Окремим розділом автором виділив проблеми і напрями регулювання фондового ринку, валютно-фінансової, грошово-кредитної системи України, а також розробив економічний механізм активізації інвестиційного процесу на регіональному рівні як додатковий чинник трансформації економіки регіонів в умовах світогосподарської інтеграції.

П'ятий розділ присвячено дослідженню процесу створення спеціальних (вільних) економічних зон (СЕЗ) і територій пріоритетного розвитку (ТПР) в Україні та виявленню причин їх низької ефективності. Автор пропонує вдосконалену систему управління СЕЗ, спрямовану на підвищення ефективності їх роботи. У монографії Н.О. Кухарська висловлює власне бачення щодо вдосконалення механізму функціонування інституту вільних зон в Україні (в умовах законодавчого позбавлення пільг і преференцій усіх СЕЗ і ТПР), спрямованого на створення адекватної політики регулювання діяльності іноземних інвесторів.

Значною практичною цінністю володіє методичний інструментарій визначення перспективних видів економічної діяльності і виробництв, де можливе створення регіональних економічних комплексів, метою яких є підвищення конкурентоспроможності регіону як на макро-, так і на глобальному рівні, що запропоновано в шостому розділі. На позитивну

оцінку заслуговує розроблена Стратегія структурної трансформації регіонів у промисловому і аграрному секторі економіки, в сфері розвитку малого і середнього бізнесу, фінансово-кредитної, інвестиційно-інноваційної, соціальної, екологічної політики, а також у сфері державного управління, яка забезпечить стабілізацію соціально-економічного розвитку регіонів України, а також підвищення рівня якості життя населення.

Слід відзначити системний характер досліджень: неодноразово підкреслюється необхідність ефективного розвитку зовнішньоекономічної діяльності в умовах ринкових реформ як чинника розвитку конкурентоспроможності регіонів України.

Позитивною рисою монографії є те, що авторка опрацювала великий обсяг статистичної інформації, досить обширний перелік літературних джерел, законодавчі та нормативні акти, що дало можливість зробити логічні висновки і пропозиції.

Таким чином, монографія Н.О. Кухарської «Стратегические приоритеты трансформации экономики регионов Украины: тенденции, формы, механизмы» є завершеним самостійним науковим дослідженням, яке відповідає за змістом, структурою та оформленням вимогам, що висуваються до наукових видань. Дослідження має комплексний та прикладний характер. Його результати характеризуються новизною, мають теоретичне, методологічне та практичне значення. Результати досліджень становлять інтерес для науковців, економістів, керівників органів управління різних рівнів, студентів, аспірантів і викладачів економічних спеціальностей у ВНЗ.

Надійшло 27.11.2010 р.